

Bestuursrapportage 2023-II

Definitieve versie



Inhoudsopgave

Bestuursrapportage 2023-II.....	1
Inhoudsopgave	2
Voorwoord Bestuursrapportage 2023-II.....	3
Samenvatting op hoofdlijnen.....	4
Recapitulatie van baten en lasten	7
Onze inwoners	8
Onze economie	12
Onze toekomst.....	14
Onze leefomgeving	17
Onze portemonnee	20
Bijlage I - Moties en toezeggingen	27
Bijlage II - Totaaloverzicht wijzigingen	30
Bijlage III - Voortgang investeringen	32
Bijlage IV - Grondbedrijf.....	34
Bijlage V - Administratieve wijzigingen per thema	36
Bijlage VI - Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW).....	37

Voorwoord Bestuursrapportage 2023-II

Hierbij bieden we de Bestuursrapportage 2023-II aan. In deze rapportage verwerken we een aantal belangrijke financiële mutaties zoals de meicirculaire en septembercirculaire, budgetten voor opvang van ontheemden en de voor- en nadelen uit de financiële update 2023.

We sorteren in deze rapportage zoveel mogelijk voor op de jaarstukken 2023 en geven een geprognosticeerd resultaat. De basis voor deze rapportage is de financiële update 2023 die uw raad als bijlage bij de begroting 2024 heeft ontvangen. Aanvullend op de financiële update 2023 bevat deze rapportage enkele mutaties die het jaarrekening resultaat beïnvloeden. Deze mutaties zijn onder knop 2 als nieuwe mutaties Berap II opgenomen. Daarnaast zijn er ook meerdere budgettair neutrale mutaties opgenomen die geen invloed hebben op het resultaat.

Naast financiële mutaties rapporteren we over het grondbedrijf en de investeringen. Ook geven we, vooruitlopend op de jaarstukken 2023, een voorlopige specificatie van de reserve Nog uit te Voeren Werken (NUW). Nieuw is dat we ook over de openstaande moties en toezeggingen rapporteren waarbij we voorstellen een aantal moties en toezeggingen af te handelen.

We verwachten na de nieuwe mutaties in 2023 op een voordelig resultaat van € 691.000 uit te komen. Het verwachte resultaat komt voornamelijk door grote meevallers op het gebied van rente, afschrijving en de algemene uitkering. De energielasten en de Wmo zijn de grootste nadelen in deze rapportage.

Tot slot vragen we van uw raad om twee bestemmingsreserves te vormen voor de overschotten Voogdij/18+ en de middelen voor opvang van Oekraïners.

College van burgemeester en wethouders



Samenvatting op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen uit deze rapportage.

Besluitvorming

We vragen uw raad om:

1. De financiële mutaties uit deze rapportage vast te stellen.
2. In te stemmen met het inrichten van een bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugdzorg en hierin € 978.000 te storten.
3. In te stemmen met het inrichten van een bestemmingsreserve Opvang ontheemden en hierin € 2.500.000 te storten.
4. De Bestuursrapportage 2023-II verder vast te stellen.

We vragen uw raad om twee bestemmingsreserves te vormen omdat we zowel bij jeugdzorg als bij de opvang van ontheemden verwachten dat er in de komende jaren aanvullende middelen benodigd zijn. De Hervormingsagenda jeugdzorg bevat diverse maatregelen waarvan we de financiële impact nog niet kunnen overzien. Ook de opvang van Oekraïners, statushouders en het organiseren van noodopvang vraagt naar verwachting veel van onze gemeente in de komende jaren.

Moties en toezeggingen

In bijlage I verstrekken we een overzicht van openstaande toezeggingen en moties. Een aantal moties en toezeggingen wordt afgehandeld in deze rapportage. Dat betekent dat ze van de lijst openstaande moties en toezeggingen worden afgehaald.

Totaaloverzicht wijzigingen

Deze rapportage bevat wijzigingen die de algemene middelen beïnvloeden (knop 1 en knop 2) en budgettaire neutrale wijzigingen. In bijlage II is een totaaloverzicht gegeven.

In de jaarrekening rapporteren we over afwijkingen groter dan € 25.000. Dat bedrag is voor deze rapportage ook het uitgangspunt. We nemen alleen kleinere bedragen op als:

1. Het voor specifieke beleidsterreinen is bedoeld zoals bij de decentralisatie- en integratie-uitkeringen. De wijziging 'Taal voor ontheemden Oekraïne' in deze rapportage is hier een voorbeeld van.

2. Een specifiek collegebesluit is genomen om de dekking mee te nemen in deze rapportage. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de wijziging 'Aanleg veteranenplantsoen'.

Voortgang investeringen

In bijlage III is een overzicht te zien van de investeringen voor en in 2023.

Geconcludeerd kan worden dat er geen grote overschrijdingen zijn op investeringen. Verder zien we dat er nog veel ruimte is in de investeringsbudgetten van 2023. Dit wordt veroorzaakt doordat veel facturen vaak pas komen als de werken zijn uitgevoerd (verwachting Q4 2023 of Q1 2024). Verder zien we in algemeenheid dat de doorlooptijden van bouw- en infrastructurele projecten zijn toegenomen als gevolg van toenemende participatie en meer overleg. Ook zijn diverse investeringen om andere redenen uitgesteld. Voor informatie hierover verwijzen we naar bijlage III.

Grondbedrijf

Alle kavels van de woningbouwplannen die voor 2023 in exploitatie zijn genomen zijn verkocht. Ook de verkoop van de kavels op de bedrijventerreinen verloopt voorspoedig. Er zijn in 2023 twee nieuwe plannen in exploitatie genomen, namelijk Daalkampen II derde fase en Drouwenermond. De tussentijdse winst in 2023 die we voorlopig inschatten bedraagt € 380.000. Voor meer informatie verwijzen we naar bijlage IV - Grondbedrijf.

Reserve Nog uit te voeren Werken 2023-2024

In de jaarstukken 2023 brengen we jaarlijks in beeld hoeveel budget wordt overgeboekt naar het volgende jaar in verband met een latere uitvoering. In deze rapportage hebben we de budgetten in beeld gebracht die in ieder geval kunnen worden overgeheveld naar 2024. Het totaal bedraagt € 5.237.500. Het is een relatief groot bedrag als gevolg van meerdere grote incidentele budgetten zoals Sportpark Borger en energiearmoede die we dit jaar niet meer kunnen besteden. In de bijlage 'Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW)' is een totaaloverzicht gegeven.

Geprognosticeerd jaarrekening resultaat

In deze sectie presenteren we het resultaat van de knoppen 1 en 2 en het geprognosticeerd jaarrekening resultaat.

Knop 1: Saldo begroting

Hieronder de uitkomst van knop 1 Saldo begroting. Knop 1 is voor structurele mutaties. In deze bestuursrapportage zijn alle mutaties incidenteel. Daarom wijzigt knop 1 niet.

Verloop Saldo begroting (knop 1)	2023
Stand BERAP 2023-I	-10.029
Autonome mutaties BERAP 2023-II	0
Stand BERAP 2023-II	-10.029

Knop 2: Budget beleidsintensivering

Uit onderstaand overzicht blijkt dat het nieuwe saldo van knop 2 budget beleidsintensivering € 651.029 wordt. Dit saldo komt tot stand door de mutaties van de financiële update en de mutaties uit deze rapportage. De totale mutaties op knop 2 van de financiële update en deze rapportage geven een saldo van € 647.319 voordelig.

Budget beleidsintensivering (knop 2)	2023
Stand BERAP 2023-I	3.710
Autonome mutaties BERAP 2023-II	647.319
Stand BERAP 2023-II	651.029

Het verschil met de financiële update 2023 komt als volgt tot stand:

Budget beleidsintensivering knop 2	2023
Mutatie financiële update 2023	782.742
Nieuwe mutaties BERAP II	
1. Aanleg veteranenplantsoen	-5.000
2. Verrekening resultaat 2022 Wedeka	-40.423
3. Extra toezichtstaken RUDD	-120.000
4. Organisatie verkiezingen	-40.000
5. Decentralisatievergoeding Esdal College	70.000
Totaal:	-135.423
Mutatie BERAP 2023-II	647.319

De conclusie is dat deze rapportage vijf nieuwe mutaties ten opzichte van de financiële update bevat. Deze mutaties beïnvloeden het jaarrekening resultaat negatief met € 135.423.

Geprognosticeerd jaarrekening resultaat

In onderstaand overzicht is het geprognosticeerd jaarrekening resultaat weergegeven. Knop 1 Saldo begroting en het budget onvoorzien zijn niet gewijzigd ten opzichte van de financiële update. De mutaties op knop 2 zijn hierboven toegelicht. We verwachten het jaar 2023 af te ronden met een positief resultaat van € 691.000.

Prognose resultaat	2023
Saldo begroting (knop 1)	-10.029
Saldo Beleidsintensivering (knop 2)	651.029
Onvoorzien	50.000
Totaal prognose Resultaat	691.000

Recapitulatie van baten en lasten

Hieronder is de recapitulatie van de gewijzigde begroting op basis van deze bestuursrapportage weergegeven. Dit overzicht bevat de baten en lasten per thema en een specificatie van Onze portemonnee uitgesplitst in verschillende onderdelen.

THEMA'S / TAAKVELDEN	Lasten	Baten	Saldo
Thema 1 Onze inwoners	51.717.480	18.133.878	-33.583.602
Thema 2 Onze economie	625.454	2.066.865	1.441.411
Thema 3 Onze toekomst	7.080.479	704.267	-6.376.212
Thema 4 Onze leefomgeving	27.495.898	8.304.078	-19.191.819
Totaal thema's	86.919.310	29.209.088	-57.710.223
Treasury (0.5)	323.596	1.220.966	897.370
OZB woningen (0.61)	53.077	5.239.299	5.186.222
OZB niet-woningen (0.62)	56.550	1.700.233	1.643.683
Belastingen overig (0.64)	356.926	-	-356.926
Algemene uitkering gemeentefonds (0.7)	175.699	56.475.994	56.300.295
Totaal algemene dekkingsmiddelen	965.848	64.636.492	63.670.644
Overhead (0.4)	12.639.705	100.810	-12.538.895
Algemene lasten, baten (0.8)	-956.540	-50.000	906.540
Vennootschapsbelasting (0.9)			-
Beleidsintensivering (0.8)	651.029		-651.029
Calamiteiten, onvoorzien (0.8)	50.000		-50.000
Saldo van baten en lasten	100.269.353	93.896.389	-6.372.963
Mutaties reserves (0.10)	5.244.262	11.607.196	6.362.934
Resultaat	105.513.614	105.503.585	-10.029

Zichtbaar is het huidige begrotingssaldo (knop 1) van € -10.029. Verder zien we de raming van budget beleidsintensivering (knop 2) van € 651.029. Tevens hebben we nog € 50.000 voor onvoorziene kosten.

Onze inwoners



WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze inwoners aan bod.

0.2 Organisatie verkiezingen

De organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen brengt extra kosten met zich mee. Hierop is het budget niet berekend. Het is noodzakelijk om het budget met € 40.000 te verhogen.

Financieel effect: € 40.000 nadelig

4.3 Voorschoolse voorziening peuters

In de algemene uitkering is het bedrag voor Voorschoolse voorziening peuters verlaagd. Het budget wordt hierop aangepast.

Financieel effect: € 1.031 budgettair neutraal

4.3 Leerlingenvervoer Oekraïne

Vanuit het Rijk hebben we via een decentralisatie- en integratieuitkering € 28.763 ontvangen om het leerlingenvervoer voor Oekraïense kinderen die we in onze gemeente opvangen te organiseren. Deze middelen voegen we toe aan het budget voor leerlingenvervoer.

Financieel effect: € 28.763 budgettair neutraal

4.3 Leerlingenvervoer

Het budget voor leerlingenvervoer moet worden verhoogd omdat we te maken hebben met een hogere prijs en meer ritten.

Financieel effect: € 100.000 nadelig

6.1 Maatschappelijke begeleiding statushouders

Conform artikel 18 van de Wet inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige statushouders en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen een bedrag voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Onze gemeente ontvangt een bedrag van € 21.330. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor inburgering.

Financieel effect: € 21.330 budgettair neutraal

6.1 Sociaal Medische Indicatie

Wanneer ouder(s)/verzorger(s) in verband met sociaal-medische redenen in het belang van ouder zelf, of in het belang van het kind, enkele keren per week gebruik wil(len) maken van kinderopvang, kan hiervoor een aanvraag worden ingediend bij de gemeente. Door een stijging van het aantal aanvragen en indexatie van de tarieven kinderopvang stijgen de kosten.

Financieel effect: € 50.000 nadelig

6.1 Vergoeding opvang Oekraïne

Voor 2023 hebben we een voorschot aangevraagd van € 5.146.000. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor de opvang van Oekraïners.

Financieel effect: € 5.146.000 budgettair neutraal

6.1 Reserveren overschot Oekraïne

In 2022 hebben we € 1.088.560 overgehouden op de opvang van Oekraïners. Dit bedrag is toegevoegd aan het budget van 2023. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat we in 2023 ook budget overhouden. De voorlopige inschatting is € 1,5 miljoen. Het voorstel is daarom om € 2,5 miljoen te storten in de nieuw op te richten bestemmingsreserve Opvang ontheemden.

Financieel effect: € 2.500.000 budgettair neutraal

6.1 Taal voor ontheemden Oekraïne

Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een bedrag van € 22.659 voor de organisatie van taalontwikkeling van Oekraïners. Dit bedrag voegen we toe aan het hiervoor beschikbare budget.

Financieel effect: € 22.659 budgettair neutraal

6.1 Opbrengst COA

Om het COA te ontlasten organiseren we noodopvang van vluchtelingen op enkele locaties.

De kosten schatten we in 2023 in op € 2.300.000. Dit bedrag kunnen we bij het COA declareren en is voor de begroting budgettair neutraal.

Financieel effect: € 2.300.000 budgettair neutraal

6.3 Bijdrage Armoede en schulden

De septembercirculaire 2023 bevat extra middelen voor gemeenten om armoede te bestrijden. We voegen dit bedrag toe aan het budget voor armoede.

Financieel effect: € 125.000 budgettair neutraal

6.3 Bijstand (BUIG)

In september 2023 ontvingen 349 huishoudens in Borger-Odoorn een uitkering (Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBZ). Op 1 september 2022 waren dit 378 huishoudens. Dat is een daling van 29 huishoudens. De definitieve BUIG uitkering voor 2023 is vastgesteld op € 7.060.907, per saldo vallen de kosten in 2023 hoger uit dan de opbrengsten. Op basis van de prognose van de gemeente Emmen, die verantwoordelijk is voor de uitvoering, verwachten we in 2023 hierdoor een nadeel van € 68.000.

Financieel effect: € 68.000 nadelig

6.3 Voorziening dubieuze debiteuren

Het verstrekken van bijstandsuitkeringen brengt ook vorderingen met zich mee. Vorderingen ontstaan o.a. door het onterecht verstrekken van uitkeringen en rente en aflossing op verstrekte leningen (BBZ, krediethypotheek en bijzondere bijstand). Ieder jaar ontvangen wij van de gemeente Emmen de stand van de vorderingen en een berekening van het vermoedelijk oninbare deel van deze vorderingen. Voor het oninbare deel is een voorziening opgebouwd. Op basis van ervaringen uit het verleden is de verwachting dat een bedrag van € 70.000 aan de voorziening moet worden toegevoegd om de verliezen op te kunnen vangen.

Financieel effect: € 70.000 nadelig

6.4 Budget Emco en Wedeka

De 3D uitkering participatie is in de mei- en septembercirculaire gestegen met € 319.285 als gevolg van indexatie. Dit bedrag is bestemd voor de werkvoorzieningen en voegen we toe aan het budget voor Emco en Wedeka. Vervolgens keren we dit bedrag uit aan deze bedrijven.

Financieel effect: € 319.285 budgettair neutraal

6.4 Verrekening resultaat 2022 Wedeka

In de jaarrekening 2022 van Wedeka stond een bedrag dat moest worden nabetaald. Dit bedrag hebben we niet opgenomen in onze jaarrekening 2022 met als gevolg dat deze kosten voor rekening van 2023 komen.

Financieel effect: € 40.423 nadelig

6.4 Verwacht resultaat Emco

Uit de tussenrapportage blijkt dat Emco een exploitatievoordeel van € 1,7 miljoen verwacht ten opzichte van de begroting 2023. Voor onze begroting levert dit een voordeel op van € 71.000. Dit komt hoofdzakelijk door een positieve bijstelling van de subsidie die we vanuit het Rijk ontvangen, hogere opbrengsten en lagere bedrijfslasten dan begroot.

Financieel effect: € 71.000 voordelig

6.5 Budget beschut werk

Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een bedrag van € 158.904 voor het organiseren van beschut werk. Dit bedrag voegen we toe aan het budget voor participatie.

Financieel effect: € 158.904 budgettair neutraal

6.71 WMO

Bij de Wmo verwachten we in totaliteit een nadeel ten opzichte van het begrote budget. De kosten huishoudelijke hulp blijven hoog, het aantal inwoners met een voorziening voor huishoudelijke hulp was 866 in augustus 2022 ten opzichte van 903 in augustus 2023. Ook bij begeleiding stijgt het aantal inwoners met een voorziening. Beide stijgingen passen bij de vergrijzing die gaande is. Daarnaast worden de tarieven Huishoudelijke Hulp per 1 oktober geïndexeerd met 15%. In totaliteit verwachten we een tekort van € 400.000 op de Wmo in 2023.

Financieel effect: € 400.000 nadelig

6.72 Jeugdhulp

Het budget voor de Jeugdwet komt dit jaar voordeliger uit dan begroot, dit voordeel vloeit nog voort uit de invoering van het woonplaatsbeginsel. We verwachten een voordeel van € 375.000 ten opzichte van het begrote budget.

Financieel effect: € 375.000 voordelig

Onze economie



WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze economie aan bod. Deze rapportage bevat geen wijzigingen in thema Onze economie.

Onze toekomst



WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze toekomst aan bod.

0.1 Voorziening wethouderspensioen

Jaarlijks voegen we een bedrag toe aan de voorziening wethouderspensioenen om de voorziening op niveau te houden. Een extern bureau maakt hiervoor een berekening voor ons. Voor 2023 moeten we rekening houden met een bedrag van 60.000 aan extra kosten.

Financieel effect: € 60.000 nadelig

0.1 Circulair bouwen Roelof Tuinstraat Valthermond

Met ondersteuning van de Regio Deal en de gemeente bouwt Woonservice 8 circulaire woningen in de huursector aan de Roelof Tuinstraat in Valthermond. We hebben een bedrag gekregen van € 128.000 van de provincie (Regio Deal) voor dit project. De bijdrage van de gemeenten van € 128.000 halen we uit de bufferreserve gronden. Woonservice draagt ook € 128.000 bij. De gemeente draagt € 256.000 over aan Woonservice.

Financieel effect: € 256.000 budgettair neutraal

5.3 Energielasten Willibrordkerk

Eind 2022 hebben we op een ongunstig moment een duur jaarcontract voor energie moeten afsluiten voor het jaar 2023. Ondanks dat de ramingen voor energie en gas in de begroting 2023 zijn verhoogd hebben we inmiddels geconstateerd dat dit onvoldoende is gebleken. De ramingen van energie moeten we verhogen met € 550.000. Dit is uitgesplitst over diverse taakvelden. Het gaat om een incidenteel effect, aangezien de tarieven in het contract voor 2024 weer redelijk genormaliseerd zijn. Hieronder de verdeling over de diverse taakvelden die per taakveld in de Berap II zijn verwerkt.

Thema	Tv	Omschrijving	Nadeel
3	5.3	Willibrordkerk Borger	35.000
4	2.1	Openbare verlichting	150.000
4	5.2	Sporthallen	100.000
4	7.2	Minigemalen (drukriool)	50.000
5	0.4	Overige gemeentelijke gebouwen	215.000
		Totaal:	550.000

Financieel effect: € 35.000 nadelig

5.4 Valtherschans

Bij het uitgraven van de gracht in 2022 zijn nieuwe archeologische sporen en vondsten blootgelegd. Op basis hiervan is archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd. Gezien het regionaal belang is van de provincie een subsidie ontvangen van € 20.000. Voor het restant ad € 22.500 is nog geen dekking.

Financieel effect: € 22.500 nadelig

5.6 Biblionet bijstelling begroting 2023

In de begroting 2023 is aangegeven dat de gemeentelijke subsidie niet gelijk oploopt met de inflatie. Hierdoor is een verschil ontstaan tussen begroting en werkelijke kosten. Hiervoor heeft Biblionet een verzoek tot bijstelling indexatie gedaan van 5% wat een nadeel oplevert van € 28.000.

Financieel effect: € 28.000 nadelig

7.4 Extra toezichtstaken RUDD

Voor diverse toezichtstaken van de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUDD) worden incidentele kosten bij ons in rekening gebracht die niet standaard in de begroting van de RUDD zijn opgenomen. We schatten de kosten in op € 120.000.

Financieel effect: € 120.000 nadelig

Onze leefomgeving



WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze leefomgeving aan bod.

0.3 Restant bouwkunde 2023

Bij het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen houden we in 2023 naar verwachting € 400.000 budget over. Het overhouden van budget heeft diverse oorzaken, zoals:

1. De onderhoudskosten van sporthal De Koel en ons gemeentehuis vallen lager uit, omdat er sprake is van nieuwbouw of grootschalige renovatie. Alleen het hoogstnoodzakelijke onderhoud wordt nog uitgevoerd.
2. In 2022 hebben we een overschot gereserveerd waardoor het budget in 2023 hoger was.
3. De doorlooptijden van de werken zijn langer dan een paar jaar geleden als gevolg van drukte in de aannemerij.

Het voorstel is om het overschot te storten in de reserve voor bouwkundig onderhoud.

De middelen kunnen bijvoorbeeld weer gebruikt worden als er in een jaar veel bouwkundig onderhoud dient te worden uitgevoerd.

Financieel effect: € 400.000 budgettair neutraal

1.1 Veiligheidsregio Drenthe

Als gevolg van de hogere loon- en prijsontwikkelingen heeft de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) een begrotingswijziging aan het bestuur aangeboden. Voornaamste oorzaken van hogere kosten zijn de nieuwe CAO en het materieel wat aanzienlijk duurder is geworden. Voor de gemeente Borger-Odoorn betekent dit € 62.000 aan extra kosten.

Financieel effect: € 62.000 nadelig

2.1 Energielasten openbare verlichting

De hogere energielasten voor openbare verlichting bedragen in 2023 € 150.000.

Financieel effect: € 150.000 nadelig

4.2 Decentralisatievergoeding Esdal college

De oplevering van het Esdal college in Borger vindt in januari 2024 plaats. De oorspronkelijke planning was september 2023. Dit betekent dat in 2023 geen decentralisatievergoeding als compensatie voor kapitaallasten aan het Esdal hoeft te worden betaald. Dit levert voor 2023 een incidenteel voordeel van € 70.000 op.

Financieel effect: € 70.000 voordelig

5.2 Sportpark Odoorn

De offerte van de aannemer voor de realisatie van het clubgebouw is uitgekomen boven het beschikbaar gestelde projectbudget. In het aangenomen raadsvoorstel is akkoord gegaan met de dekking van het verschil.

Financieel effect: € 538.000 nadelig

5.2 Overschrijding budgetten sporthallen

Door hogere kosten met betrekking tot schoonmaak en beheer en door achterblijvende huuropbrengsten zal het budget met betrekking tot de sporthallen worden overschreden.

Financieel effect: € 100.000 nadelig

5.2 Stichting de Afdraai

Stichting de Afdraai verwacht een tekort van € 32.000 als gevolg van hogere huur- en energielasten en lagere verhuur- en horecaopbrengsten. Het voorstel is om eenmalig € 32.000 beschikbaar te stellen. In een businesscase wordt gezocht naar een structurele oplossing.

Financieel effect: € 32.000 nadelig

5.2 Energielasten sporthallen

De hogere energielasten voor de sporthallen bedragen in 2023 € 100.000.

Financieel effect: € 100.000 nadelig

5.7 Aanleg veteranenplantsoen

Op verzoek van de Veteranen Organisatie Zuidoost-Drenthe is er een veteranenperk aangelegd. De aanlegkosten bedragen € 5.000 incidenteel.

Financieel effect: € 5.000 nadelig

7.2 Energielasten gemalen (drukriool)

De hogere energielasten voor de gemalen bedragen in 2023 € 50.000.

Financieel effect: € 50.000 nadelig

8.3 Wet goed verhuurderschap en veilig wonen

Vanuit de algemene uitkering ontvangen we een compensatie voor de wet Goed Verhuurderschap en veilig wonen. De wet Goed Verhuurderschap introduceert een landelijke basisnorm voor goed verhuurderschap. Gemeenten krijgen middelen omdat ze een rol krijgen in de uitvoering. We krijgen een bedrag voor veilig wonen dat is bedoeld om indien nodig bestuurders te faciliteren in een veilige woonomgeving. We voegen de middelen toe aan de budgetten voor wonen.

Financieel effect: € 15.136 budgettair neutraal

Onze portemonnee



De knoppen

In dit onderdeel beschrijven we de beschikbare bestedingsruimte voor het begrotingsjaar 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2027. We beschrijven hoe de bestedingsruimte zich heeft ontwikkeld ten opzichte van de BERAP 2023-I. Met deze bestedingsruimte kunnen we onze nieuwe of gewijzigde ambities realiseren. De bestedingsruimte bestaat uit 5 knoppen:

	Knop saldo begroting: de structureel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor meerjarige uitgaven.
	Knop beleidsintensivering: de incidenteel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor eenmalige uitgaven.
	Knop belastingen: de mogelijkheid om financiële ruimte te creëren door de belastingen extra te verhogen.
	Knop bezuinigingen: de middelen die we kunnen vrijspelen door oud beleid te schrappen om ambities en dus nieuw beleid te realiseren.
	Knop vrije algemene reserve (VAR): de middelen die we eventueel aanvullend beschikbaar hebben om onze ambities te realiseren.

Knop 1 saldo begroting

2.1 Knop 1: Saldo begroting

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 1 saldo begroting zichtbaar. Het beginpunt is de stand van de BERAP 2023-I. Deze BERAP bevat geen structurele mutaties en zodoende blijft het saldo gelijk.

 Saldo begroting (x € 1.000)	2023
Stand BERAP 2023-I	-10
Ontwikkelingen	
Mutaties BERAP 2023-II	0
	↓
Stand BERAP 2023-II	-10

Knop 2 beleidsintensivering

2.2 Knop 2: Budget beleidsintensivering

Hieronder presenteren we het verloop van budget beleidsintensivering. Het beginpunt is de stand uit de BERAP 2023-I. Vervolgens zien we het de effecten de financiële update 2023 en de nieuwe mutaties uit de BERAP 2023-II. Hierdoor ontstaat het nieuwe saldo.

 Beleidsintensivering (x € 1.000)	2023
Stand BERAP 2023-I	4
Ontwikkelingen	
Mutaties BERAP 2023-II	647
	↓
Stand BERAP 2023-II	651

Knop 3 belastingdruk

2.3 Knop 3: Belastingen

De belastingtarieven voor 2023 zijn al vastgesteld, dus deze knop heeft geen wijzigingen.

 Belastingen (x € 1.000)	2023
Stand BERAP 2023-I	0
Ontwikkelingen	
	
Stand BERAP 2023-II	0

Knop 4 Bezuinigen

2.4 Knop 4: Bezuinigen

Deze rapportage bevat geen voorstellen voor bezuinigingen.

 Bezuinigen (x € 1.000)	2023
Stand BERAP 2023-I	0
Ontwikkelingen	
	
Stand BERAP 2023-II	0

Knop 5 vrije reserve

2.5 Knop 5: Vrije Algemene Reserve (VAR)

Hieronder is het verloop zichtbaar sinds BERAP 2023-I. In deze rapportage doen we geen voorstellen die de VAR beïnvloeden.

 VAR (x € 1.000)	2023
Stand BERAP 2023-I	7.106
Ontwikkelingen	
Stand BERAP 2023-II	7.106

Gemeentefonds

In deze rapportage geven we een geactualiseerd overzicht van het Gemeentefonds t/m de septembercircular 2023. De totale algemene uitkering is sinds de BERAP 2023-I gestegen met € 2.358.046. Dit komt grotendeels door de volgende oorzaken:

1. Meicircular 2023 € 439.000;
2. Septembercircular 2023 € 250.000;
3. Uitkering Voogdij/18+ € 979.000;
4. Uitkering participatie € 328.000.

In onderstaand overzicht is het totaal van de effecten weergegeven.

GF 2023 (x € 1.000)	BERAP	Meircirc	Septcirc	Verschil
I: Algemene Uitkering	2023-I	2023-I	2023-I	Sept-BERAP
Algemene Uitkering	49.192	49.192	49.192	0
Raming onderuitputting	-150	-150	0	150
Meicircular 2023 algemeen	0	439	439	439
Armoede en schulden	0	125	125	125
Septembercircular 2023 algemeen	0	0	250	250
Subtotaal onderdeel I	49.042	49.606	50.006	964
II: Decentralisatie- en integratieuitkeringen				
Voorschoolse Voorziening Peuters	69	68	68	-1
Armoedebestrijding kinderen	92	92	92	0
VTH provinciale Taken	74	74	74	0
Leerlingenvervoer Oekraïne	0	29	29	29
Maatschappelijke begeleiding	0	21	21	21
Taal voor ontheemden Oekraïne	0	23	23	23
Wet goed verhuurderschap	0	8	8	8
Veilig wonen	0	0	7	7
Versterking omgevingsveiligheid	4	4	4	0
Wet kwaliteitsborging bouw	17	17	17	0
Extra capaciteit BOA's	33	33	33	0
Subtotaal onderdeel II	289	369	376	87
III: Sociaal Domein 3D's				
Voogdij/18+	0	979	979	979
Participatie	4.540	4.801	4.869	328
Subtotaal onderdeel III	4.540	5.780	5.848	1.307
Totaal per onderdeel				
Totaal onderdeel I	49.042	49.606	50.006	964
Totaal onderdeel II	289	369	376	87
Totaal onderdeel III	4.540	5.780	5.848	1.307
Totaal I t/m III	53.872	55.755	56.230	2.358

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze portemonnee aan bod.

0.10 Restant bouwkunde 2023

Zoals toegelicht in thema Onze leefomgeving is het voorstel om het verwachte overschot bouwkunde te storten in de reserve voor bouwkundig onderhoud.

Financieel effect: € 400.000 budgettair neutraal

0.10 Onttrekking grondbedrijf circulair bouwen Roelof Tuinstraat Valthermond

We hebben een bedrag gekregen van € 128.000 van de provincie voor het project circulair bouwen aan de Roelof Tuinstraat in Valthermond. De gemeente draagt ook € 128.000 bij, dit bedrag halen we uit de bufferreserve gronden.

Financieel effect: € 128.000 budgettair neutraal

0.10 Bestemmingsreserve Opvang ontheemden

In 2022 hebben we € 1.088.560 overgehouden op de opvang van Oekraïners. Dit bedrag is toegevoegd aan het budget van 2023. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat we in 2023 ook budget overhouden. De voorlopige inschatting is circa € 1,5 miljoen. Het voorstel is daarom om € 2,5 miljoen te storten in de nieuw op te richten bestemmingsreserve Opvang ontheemden.

Financieel effect: € 2.500.000 budgettair neutraal

0.10 Bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugdzorg

Het voorstel is om de ontvangen Voogdij/18+ middelen te storten in een bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugdzorg. Hierdoor blijven de middelen van Voogdij/18+ beschikbaar voor toekomstige ontwikkelingen in de jeugdzorg die een relatie hebben met de hervormingsagenda.

Financieel effect: € 979.000 budgettair neutraal

0.4 Energielasten overige gemeentelijke gebouwen

De extra energielasten voor de overige gemeentelijke gebouwen zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf bedragen € 215.000.

Financieel effect: € 215.000 nadelig

0.5 Rente

Bij de berekening van de verwachte rentelasten in de begroting 2023 zijn we uitgegaan van een financieringstekort. In de praktijk blijkt dat er sprake is van een financieringsoverschot, omdat we nog geen grote uitgaven hebben gedaan voor grote investeringen als sporthal De Koel, de verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. Ook is de rente die we ontvangen over ons financieringsoverschot flink verhoogd als gevolg van de stijging van de landelijke rente. Al met al geeft dit een verwacht rentevoordeel van € 700.000.

Financieel effect: € 700.000 voordelig

0.61 OZB

De OZB aanslagen zijn opgelegd en deze vallen gunstiger uit dan op begrotingsbasis is ingeschat. Het voordeel bedraagt € 150.000. Dit voordeel is ontstaan door een grotere stijging van WOZ waarden en meer areaaluitbreiding dan vooraf ingeschat.

Financieel effect: € 150.000 voordelig

0.7 Verhoging algemene uitkering

Dit betreft de verhoging van de algemene uitkering van € 964.000. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.

**Financieel effect: € 564.000 voordelig
€ 400.000 budgettair neutraal**

0.7 Verhoging decentralisatie- en integratieuitkeringen

Dit betreft de verhoging van de decentralisatie- en integratieuitkeringen. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.

Financieel effect: € 86.857 budgettair neutraal

0.7 Uitkering Voogdij/18+

Dit betreft de uitkering Voogdij/18+. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.

Financieel effect: € 979.000 budgettair neutraal

0.7 Uitkering participatie

Dit betreft de uitkering participatie. Een specificatie hiervan is gegeven in thema Onze portemonnee.

Financieel effect: € 328.189 budgettair neutraal

0.8 Afschrijving

In de begroting 2023 zijn diverse grote investeringskredieten beschikbaar gesteld voor o.a. sporthal De Koel, verbouwing van het gemeentehuis en een nieuwe basisschool. De afschrijvingslasten zijn in werkelijkheid pas van toepassing in het jaar nadat de investering wordt afgesloten. Dit geeft een extra voordeel op de afschrijvingen. Ook de reguliere investeringen voor bijvoorbeeld wegen sluiten we veelal niet af in het begrotingsjaar. Ook dit geeft een voordeel. We schatten dit voordeel in op € 750.000.

Financieel effect: € 750.000 voordelig

0.8 Verlagen stelpost indexatie

We verlagen de stelpost indexatie voor het jaar 2023 naar € 0, zodat we het restant kunnen toevoegen aan knop 2. De budgetten voor 2023 hoeven namelijk niet meer geïndexeerd te worden.

Financieel effect: € 128.242 voordelig

Bijlage I - Moties en toezeggingen

Wij geven in de bestuursrapportage een overzicht van de openstaande moties en toezeggingen. De moties en toezeggingen die gereed zijn stellen we voor af te handelen.

In BERAP 2023-II rapporteren we over de eerste 10 maanden van het jaar. Daarom rapporteren we over de openstaande moties en toezeggingen die eind oktober 2023 in beeld waren in het informatiesysteem.

Moties

Hieronder een overzicht van de moties die zijn afgehandeld. Onder de tabel worden ze toegelicht.

Moties die worden afgehandeld		
Nr	Onderwerp	Portefeuillehouder
1	Webshop Meedoen	B. Jansen
2	Budget plattelandswegen	J. Hartsuiker
3	Aukje Wolf Park	J. Hartsuiker
4	Duurzaamheidslening maatschappelijk vastgoed	J. Hartsuiker
5	Nota van uitgangspunten Omgevingsvisie	H. Zwiep
6	Herbestemming bedrijfspanden	H. Zwiep
7	Buurtbemiddeling	J. Seton
8	Subsidie-adviseur Duurzaamheid	J. Hartsuiker

Toelichting:

1. De evaluatie is uitgevoerd en webshop is aangepast. Brief met toelichting is onderweg naar de raad.
2. De motie is uitgewerkt in een voorstel in de begroting 2024.
3. De structurele onderhoudskosten van het Aukje Wolf Park zijn opgenomen in de begroting 2024.
4. Er is een brief verstuurd naar de raad (staat op agenda raadsvergadering 30-11-2023).
5. Deze motie is afgehandeld met de vaststelling van de Omgevingsvisie.
6. Er is een brief onderweg naar de raad voor de afwikkeling van deze motie.
7. Er is inmiddels structureel budget voor buurtbemiddeling beschikbaar en er zijn afspraken gemaakt met de woningcorporaties over de bekostiging.
8. Hiervoor is een brief onderweg naar de raad.

De volgende moties staan nog open en worden in de komende periode per brief afgedaan of in de volgende bestuursrapportage.

Openstaande moties		
Nr	Onderwerp	Portefeuillehouder
1	Armoedepact/netwerk	B. Jansen
2	Wijkrenovatie	J. Hartsuiker
3	Preventief armoedebeloid	B. Jansen
4	Minder alcohol en middelgebruik in het verkeer	A. van Tongeren
5	Bermpplanten	J. Hartsuiker
6	Oude panden Esdal College	H. Zwiep
7	Energietransitie	J. Hartsuiker

8	Permanente bewoning vakantieparken	J. Hartsuiker
9	Onderzoeken mogelijkheden tiny houses	H. Zwiep
10	Gedrags- en integriteitsprotocol Gemeenteraad	Griffie

Toezeggingen

Hieronder een overzicht van de toezeggingen die zijn afgehandeld. Onder de tabel worden ze toegelicht.

Toezeggingen die worden afgehandeld		
Nr	Onderwerp	Portefeuillehouder
1	Geregistreerde informatie politie en woningcorporaties	B. Jansen
2	Hogere kosten aanbesteding Esdal College	B. Jansen
3	Plan achterstand wegwerken onderhoud wegen	J. Hartsuiker
4	RUD 1: Zienswijze opstellen voor begrotingswijziging 2023	B. Jansen
5	RUD 2: Aanscherpen zienswijze met evaluatieonderzoek	B. Jansen
6	Aanpak energiearmoede	B. Jansen
7	Omgevingsvisie Buitengewoon Borger-Odoorn	H. Zwiep
8	Problemen afvalbrengpunt	J. Hartsuiker
9	Structureel onderhoud opnemen in informerende notitie	J. Hartsuiker
10	Evaluatie zonneoogst	J. Hartsuiker
11	Revitalisatie gemeentehuis en raadzaal	J. Hartsuiker
12	Stand van zaken energiecoaches	J. Hartsuiker

1. De toezegging is gekoppeld aan de motie van burgemeester Seton m.b.t. buurtbemiddeling.
2. De budgetovereenkomst wordt voor 31-12-2024 aangepast.
3. Toezegging is afgehandeld via investeringsvoorstel 2023 voor wegen, verkeer, riolering en groen. Aangeboden aan de raad via de lijst ingekomen stukken op 15 juni 2023.
4. Afgehandeld, want de aangescherpte zienswijze is aangeleverd bij de RUD.
5. Dit is verwerkt in de zienswijze.
6. De aanpak met 9 maatregelen voor de bestrijding van energiearmoede is inmiddels aangeboden aan de raad.
7. Dit is afgehandeld met de vaststelling van de Omgevingsvisie.
8. Er is een brief onderweg naar de raad voor de afwikkeling van deze toezegging.
9. In de begroting 2024 is het uitvoeren van een beleidsmatige tussenevaluatie van de beleidsnota IBOR opgenomen. Onderhoud van de droge en natte kunstwerken (o.a. bruggen) is hier onderdeel van. In het MJIP (versie 27-9-2023) is reeds een bedrag opgenomen.
10. Deze toezegging is afgehandeld in de begroting 2024.
11. Dit is in het eerste halfjaar van 2023 al afgehandeld.
12. Hiervoor is een brief onderweg naar de raad.

De volgende toezeggingen staan nog open en worden in de komende periode per brief afgedaan of in de volgende bestuursrapportage.

Openstaande toezeggingen		
Nr	Onderwerp	Portefeuillehouder
1	Evaluatie APV	J. Seton
2	Evaluatie Aanbesteding Esdal College	B. Jansen
3	Structurele oplossing voor stichting De Afdraai Valthermond	A. van Tongeren
4	Evaluatie verzelfstandiging dorpshuizen Borger-Odoorn	A. van Tongeren
5	Bestrijding eikenprocessierups	J. Hartsuiker
6	Toetsingskader participatie Omgevingswet	H. Zwiep
7	Brief aan B&W en de gemeenteraad inzake Bungalowpark Het Drouwenerzand	J. Hartsuiker
8	Gronden in dorpen	H. Zwiep
9	Toevoegen woning aan Boermastreek	H. Zwiep
10	Ecologische woningen	H. Zwiep
11	Raad betrekken bij plannen van college over participatie	J. Seton
12	Evaluatie 'We laten onze jeugd toch niet rondhangen?'	A. van Tongeren
13	Voortgang realisatie Sportpark Odoorn	A. van Tongeren
14	Voorstel tijdelijke oplossing voetbal 2e Exloërmond	A. van Tongeren
15	RUD 3: Scherpere kaders formuleren	B. Jansen
16	RUD 4: Procedure oprichting regionale adviescommissie	B. Jansen
17	Procesvoorstel winddossier	H. Zwiep

Bijlage II - Totaaloverzicht wijzigingen

Hieronder geven we een totaaloverzicht van de wijzigingen uit deze BERAP 2023-II. Het verschil tussen de voor- en nadelen wordt gemuteerd op knop 2 budget beleidsintensivering. Dit is een totale bijstelling van € 647.319 voordelig. Met een 'A' is aangegeven welke mutaties autonoom zijn en met een 'B' welke bestuurlijk zijn.

Nr	Omschrijving	A / B	Incidenteel	
			Voordeel	Nadeel
	Wijzigingen BERAP 2023-II			
1	Organisatie verkiezingen	A		40.000
2	Voorschoolse voorziening peuters	A	1.031	
3	Leerlingenvervoer Oekraïne	A		28.763
4	Leerlingenvervoer	A		100.000
5	Maatschappelijke begeleiding statushouders	A		21.330
6	Sociaal Medische Indicatie	A		50.000
7	Vergoeding opvang Oekraïne	A	5.146.000	
8	Vergoeding opvang Oekraïne	A		5.146.000
9	Reserveren overschot Oekraïne	A	2.500.000	
10	Taal voor ontheemden Oekraïne	A		22.659
11	Opbrengst COA	A	2.300.000	
12	Opbrengst COA	A		2.300.000
13	Bijdrage Armoede en schulden	A		125.000
14	Bijstand (BUIG)	A		68.000
15	Voorziening dubieuze debiteuren	A		70.000
16	Budget Emco en Wedeka	A		319.285
17	Verrekening resultaat 2022 Wedeka	A		40.423
18	Verwacht resultaat Emco	A	71.000	
19	Budget beschut werk	A		158.904
20	Wmo	A		400.000
21	Jeugdhulp	A	375.000	
22	Voorziening wethouderspensioen	A		60.000
23	Circulair bouwen Roelof Tuinstraat Valthermond	A	128.000	256.000
24	Energielasten	A		35.000
25	Valtherschans	A		22.500
26	Biblionet bijstelling begroting 2023	A		28.000
27	Extra toezichtstaken RUD Drenthe	A		120.000
28	Restant bouwkunde 2023	A	400.000	
29	Veiligheidsregio Drenthe	A		62.000
30	Energielasten	A		150.000
31	Decentralisatievergoeding Esdal College	A	70.000	
32	Sportpark Odoorn	A		538.000
33	Overschrijding budgetten sporthallen	A		100.000
34	Stichting de Afdraai	A		32.000
35	Energielasten	A		100.000
36	Aanleg veteranenplantsoen	A		5.000

37	Energielasten	A		50.000
38	Wet Goed Verhuurderschap en veilig wonen	A		15.136
39	Restant bouwkunde 2023	A		400.000
40	Ontrekking grondbedrijf circulair bouwen Roelof Tuinstraat Valthermond	A	128.000	
41	Bestemmingsreserve Opvang ontheemden	A		2.500.000
42	Bestemmingsreserve Hervormingsagenda jeugdzorg	A		979.000
43	Energielasten	A		215.000
44	Rente	A	700.000	
45	OZB	A	150.000	
46	Algemene uitkering	A	964.000	
47	Decentralisatie- en integratieuitkeringen	A	86.857	
48	Uitkering Voogdij/18+	A	979.000	
49	Uitkering participatie	A	328.189	
50	Afschrijving	A	750.000	
51	Verlagen stelpost indexatie	A	128.242	
	Totaal		15.205.319	14.558.000
	Effect op knop 1 saldo begroting			
	Effect op knop 2 budget beleidsintensivering			647.319

Bijlage III - Voortgang investeringen

In onderstaande tabellen wordt de financiële stand weergegeven van alle lopende investeringen. Tabel 1 betreft de budgetten die in 2023 beschikbaar zijn gesteld en tabel 2 de budgetten die voor 2023 beschikbaar zijn gesteld.

Bij de beschikbaar gestelde budgetten 2023 voor wegen, verkeer, riool en groen is nog veel financiële ruimte aanwezig. Echter, nagenoeg alle projecten zijn in voorbereiding/uitvoering. Het zwaartepunt van de financiële afwikkeling ligt in het laatste kwartaal van 2023 en eerste kwartaal van 2024. Verder zien we in algemeenheid dat de doorlooptijden van bouw- en infrastructurele projecten zijn toegenomen als gevolg van toenemende participatie en meer overleg.

Enkele projecten worden doorgeschoven en wel om de volgende redenen:

- Bij één project dient vooraf de nutsvoorzieningen te worden verbeterd. De nutsbedrijven hebben echter onvoldoende personeel om de planning te halen. Hierdoor loopt het werk vertraging op (Parklaan Nieuw-Buinen);
- Totdat een keuze is gemaakt over de definitieve locatie van de school in Buinerveen/Nieuw-Buinen, wordt de reconstructie Hoofdstraat Buinerveen – Zuiderdiep Nieuw Buinen opgeschort;
- De visie over de LOFAR-omgeving is nog niet afgerond. Dit zorgt ervoor dat de reconstructie van de Oostvleddersdijk in Exloo wordt uitgesteld.

Tabel 1. Overzicht investeringen beschikbaar gesteld in 2023

Omschrijving	Budget	Totaal budget	Besteed t/m oktober	Nog te besteden
Wegen: Regulier		2.070.000	451.388	1.618.612
Openbare verlichting				
Regulier	270.000			
Verduurzaming (5 jaar)	234.975			
<i>Subtotaal</i>		504.975	38.919	466.056
Riolering (conform GRP):		290.000	1.922	288.078
Groen		625.000	34.828	590.172
Verkeer		768.214	0	768.214
Hunzevallei (o.a. fietspaden)		225.000	0	225.000
Begraafplaatsen (2e fase)		250.421	205.614	44.807
Gemeentehuis*		2.025.640	310.374	1.715.266
De Koel		9.567.000	422.694	9.144.306
Overige gebouwen		200.000	72.762	127.238
Bruggen		190.000	6.510	183.490
Sportpark Odoorn**		3.920.000	2.224.122	1.695.878
Sport algemeen		50.000		50.000
Materieel		489.770	0	489.770
Totalen		21.176.020	3.769.132	17.406.888

*: Het beschikbaar gestelde bedrag voor de investering van het Gemeentehuis is hoger, namelijk € 4,9 miljoen. Er is tot op heden een lagere investering opgenomen omdat een deel wordt gefinancierd uit lagere energielasten en hogere huuropbrengsten. Dit gedeelte is nog niet begroot.

** : Het bedrag voor Sportpark Odoorn dat hier is opgenomen is exclusief € 538.000 die in deze rapportage beschikbaar wordt gesteld. Na vaststelling van deze rapportage wordt het budget met dit bedrag verhoogd.

Tabel 2. Overzicht investeringen beschikbaar gesteld voor 2023

Omschrijving	Totaal budget	Besteed t/m oktober	Nog te besteden
Wegen	2.014.417	496.169	1.518.248
Openbare verlichting	1.151.400	1.113.268	38.132
Riolering (conform GRP)	1.691.736	786.211	905.525
Groen	1.376.240	920.976	455.264
Begraafplaatsen	410.468	323.562	86.906
Verkeer	1.344.034	703.377	640.657
Maatregelen a.g.v. aanpassingen N34	1.111.911	924.431	187.480
Materieel c.a.	96.000	102.250	-6.250
Sport	330.909	208.576	122.333
Onderhoud/verduurzaming gebouwen	451.575	46.858	404.717
Spitslijn 2e Exloërmond	62.000	45.302	16.698
Hunzevallei (o.a. fietspaden)	512.560	464.258	48.302
Kanaal Zuiderdiep Valthermond	100.000	3.698	96.302
Snelfietsroute Borger-Emmen	685.000	308.237	376.763
Ondergrondse containers	580.909	464.808	116.101
Overig	347.528	59.203	288.325
Totalen	12.266.687	6.971.184	5.295.503

Bijlage IV - Grondbedrijf

Grondbedrijf (algemeen)

Alle kavels van de woningbouwplannen die voor 2023 in exploitatie zijn genomen zijn verkocht. In 2023 zijn de woningbouwplannen Daalkampen II - 3e fase in Borger en Drouwenermond 3 in exploitatie genomen. De verkoop van de kavels in Daalkampen II is reeds gestart. De verkoop van kavels in Drouwenermond start begin december. De verkoop van de kavels bedrijventerreinen verloopt voorspoedig. Alle kavels zijn verkocht of in optie genomen.

In onderstaande tabel wordt de stand van zaken weergegeven met betrekking tot de verkopen/verleende opties per 01-11-2023 versus de oorspronkelijke raming voor het jaar 2023.

Bouwkavels 2023		Raming	Verkocht	Optie	Vrij
<i>Woningbouw</i>					
Borger	Daalkampen II (fase 2b)	1	1	0	0
	Daalkampen II (fase 3) *)	0	0	16	11
Drouwenermond	Drouwenermond III	0	0	0	20
Totaal woningbouw		1	1	16	31
<i>Bedrijventerrein</i>					
Borger	Aan de Strengen	2	5	3	0
Nieuw-Buinen	Drentse Poort	2	0	2	0
Totaal bedrijventerrein		4	5	5	0

*) In het aantal vrije kavels van Daalkampen II (fase 3) is nog geen rekening gehouden met de eventuele bouw van senioren- en starterswoningen rondom het nieuwe Esdal-college.

In de tabel zijn alleen die bestemmingsplannen opgenomen waar nog kavels te koop zijn. In de plannen Plaats 62, Daalkampen II - fase 2a, Lijnstukken II, Ranonkel en Nieuw-Veenlanden zijn geen kavels meer beschikbaar. Deze zijn nog wel onderdeel van het grondbedrijf.

De bestemmingsplannen Daalkampen II-fase 3 en Drouwenermond III zijn in 2023 in exploitatie genomen. Voor beide plannen is veel belangstelling. De verkoop in Daalkampen II - 3e fase is gestart in juli, de verkoop van Drouwenermond III start in december.

In de huidig lopende gemeentelijke bestemmingsplannen is te weinig bouwcapaciteit aanwezig om te voldoen aan de concrete doelstelling van de bouw van 500 woningen voor 2030. Daarom zijn het afgelopen jaar diverse potentiële woningbouwlocaties onderzocht/ingebracht. Dit betreft zowel eigen grond als grond van externe partijen. Voorbeelden van ontwikkelingen op eigen grond zijn de Koesteeg in Borger en de gronden achter MFA Nieuw-Buinen.

Voorbeelden van ontwikkeling door externen zijn o.a. de Wissel in Nieuw-Buinen, de Gloep in Exloo en plan Zomers in Klijndijk.

Afsluiten grondexploitaties

Per 31-12-2023 verwachten wij dat de plannen "Nieuw-Veenlanden", "Ranonkel" en "Lijnstukken II" financieel worden afgesloten.

Tussentijdse winstneming

Op grond van de begrote cijfers per 31-12-2023 kan een tussentijdse winst worden genomen bij de plannen Daalkampen - fase 1/2a, Daalkampen, fase 2b, Plaats 62 en Lijnstukken II voor een totaalbedrag van € 380.000. Dit bedrag wordt conform beleid gestort in de bufferreserve gronden. Bij de overige plannen lijkt tussentijdse winstneming nog niet mogelijk.

Dekking verwacht verlies

Door de snellere verkoop van kavels in het bedrijventerrein Aan de Strengen verwachten wij dat het verlies van dit plan naar beneden kan worden bijgesteld. Het voordeel wordt geschat op € 40.000 en gestort in de bufferreserve.

Bouw circulaire woningen Valthermond

Met ondersteuning van de Regiodeal en de gemeente bouwt Woonservice 8 circulaire woningen in de huursector aan de Roelof Tuinstraat in Valthermond. We hebben een bedrag gekregen van € 128.000 van de provincie (Regiodeal) voor dit project. De gemeente heeft ook besloten om een bedrag van € 128.000 beschikbaar te stellen. De bijdrage van de gemeenten wordt gedekt uit de bufferreserve gronden.

Bufferreserve gronden

Volgens het huidige beleid komen de winsten ten gunste en de verliezen ten laste van de bufferreserve gronden. Als bovengenoemde verwachtingen/voorstellen uitkomen en zich geen andere mutaties voordoen dan zal de hoogte van de bufferreserve gronden per 31-12-2023 € 1.841.060 bedragen.

In de begroting 2023 zijn ook besluiten genomen die van invloed zijn op de stand van de bufferreserve. Het betreft een dotatie aan de VAR van € 300.000 en een bijdrage aan het programma wonen van € 250.000. Deze bedragen zijn verwerkt in de stand per 31-12-2023.

NB: In de begroting 2024 is het besluit genomen om € 300.000 te onttrekken uit deze reserve voor aan dotatie aan de VAR.

Bijlage V - Administratieve wijzigingen per thema

We staan stil bij de administratieve wijzigingen die hebben plaatsgevonden sinds BERAP 2023-I. Deze wijzigingen hebben geen effect op knop 1 saldo begroting en knop 2 budget beleidsintensivering.

Welke administratieve wijzigingen zijn verwerkt sinds de BERAP 2023-I?

1. De stelposten van de budgetten wegen, riolering, openbare verlichting, vastgoed en geld en materieel zijn ingevuld.
2. De budgetten van 2023 zijn na vaststelling van de jaarstukken 2023 verhoogd met de budgetten uit de reserve Nog uit te Voeren Werken (NUW) en vooruit ontvangen bedragen. Dit betreffen de budgetten die zijn overgeheveld uit 2022.
3. Er hebben administratieve correcties plaatsgevonden op de personeelskosten als gevolg van invulling nieuwe vacatures etc.
4. Overige administratieve correcties zijn verwerkt zoals projectbudgetten bijwerken etc.

Hieronder het totaal van de wijzigingen per thema dat sinds BERAP 2023-I tot BERAP 2023-II heeft plaatsgevonden.

Totaal thema's							
Nr	Bedrag x € 1.000 Thema	Baten			Lasten		
		Berap-I	Wijziging	Actueel	Berap-I	Wijziging	Actueel
1	Onze Inwoners	8.939	1.749	10.688	39.918	5.856	45.774
2	Onze Economie	2.067	-	2.067	570	55	625
3	Onze Toekomst	25	679	704	4.547	2.140	6.687
4	Onze Leefomgeving	7.932	372	8.304	21.000	5.914	26.914
5	Onze Portemonnee	61.061	12.597	73.658	13.988	1.433	15.421
Totaal:		80.024	15.397	95.422	80.024	15.397	95.422

Bijlage VI - Reserve Nog uit te voeren Werken (NUW)

In de tweede Bestuursrapportage lopen we vooruit op de budgetten die via reserve de Nog uit te voeren Werken (NUW) worden overgeheveld naar 2024, omdat de kosten pas in dat jaar aan de orde zijn. In de jaarstukken 2023 maken we de lijst met budgetten definitief.

In onderstaand overzicht zijn de voorlopige NUW mutaties in beeld gebracht. Het totaal bedraagt € 5.237.500. Het is een relatief groot bedrag als gevolg van meerdere grote incidentele investeringen zoals Sportpark Borger die we dit jaar niet meer besteden.

Nr	NUW	Thema	Taakveld	Bedrag
1	Project wonen en zorg	1	4.3	60.000
2	Lokaal onderwijsbeleid	1	4.3	100.000
3	Dorpsbudgetten	1	6.1	100.000
4	UMO participatie	1	6.1	125.000
5	Kleedkamers voetbal 2e Exloërmond	1	6.1	50.000
6	Inburgering	1	6.1	100.000
7	UMO Preventie en inclusie	1	6.2	125.000
8	UMO voorzieningen en zorg dichterbij	1	6.2	100.000
9	Energiearmoede	1	6.3	500.000
10	UMO armoede	1	6.3	75.000
11	Westerlee gelden	1	6.4	250.000
12	Project doorontwikkeling Sociaal Domein	1	6.6	90.000
13	GIDS gelden	1	7.1	100.000
14	Uitvoeringsbudget combicoaches	1	7.1	100.000
15	Uitvoeringskosten Regio Deal	3	0.1	175.000
16	Jongerenraad	3	0.1	40.000
17	Cultuur budget	3	5.3	50.000
18	Uitvoeringskosten klimaatakkoord	3	7.4	175.000
19	Projecten duurzaamheid	3	7.4	300.000
20	Preventie handhaving DHW	4	1.2	50.000
21	Sportpark Borger	4	5.2	750.000
22	Afboeken boekwaarde De Koel	4	5.2	349.000
23	Kanaal Valthermond	4	5.7	96.000
24	Speeltuinen	4	5.7	70.000
25	Speeltuinen	4	5.7	65.000
26	Natuurpark Aukje Wolf	4	5.7	40.000
27	Groen z'diep/Hoofdstraat	4	5.7	67.500
28	Zuiderdiep 237-253/324-369 groen	4	5.7	20.000
29	Buinerweg Ees groen	4	5.7	10.000
30	Valtherweg-Exloerweg groen	4	5.7	20.000
31	Trechterbeker Borger groen	4	5.7	12.000
32	Toetsingskader bewegen in de openbare ruimte	4	5.7	50.000
33	Natuurpark Kanaalstraat Buinen	4	5.7	18.000

34	Uitvoeringskosten Omgevingswet (circ.)	4	8.1	200.000
35	Wet kwaliteitsborging bouw (WKB)	4	8.1	75.000
36	Programma Exloo	4	8.1	200.000
37	Uitvoering gebiedsagenda	4	8.3	30.000
38	Begrijpelijk schrijven	5	0.4	30.000
39	Project vernieuwen financiële administratie	5	0.4	80.000
40	Trainee	5	0.4	100.000
41	(Pilot) E-depot	5	0.4	85.000
42	BOCE-I governance/projecten	5	0.4	105.000
43	Verclouwing (IMOP)	5	0.4	80.000
44	Opschonen paternosterkasten	5	0.4	20.000
	Totaal:			5.237.500